

УДК 81'367:801.73:811.61.2

А. В. Просяна

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
аспірант кафедри прикладної лінгвістики

МОВЛЕННЄВІ ЖАНРИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ

У статті здійснено аналіз українського юридичного дискурсу в типологічному та генологічному аспектах. Окреслено поняття мовленнєвого жанру та подано власну дефініцію цього поняття. Виокремлено законодавчий юридичний дискурс як різновид юридичного та схарактеризовано його жанрові та мовні особливості. Запропоновано власну типологію жанрів законодавчого юридичного дискурсу та проаналізовано жанри закону, конституції, указу, кодексу, підзаконних актів. Репрезентовано жанрові та мовні характеристики кожного жанру.

Ключові слова: юридичний дискурс, законодавчий дискурс, мовленнєвий жанр, типологія, закон.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребою дослідження сучасного українського юридичного дискурсу (далі – *ЮД*) як інституційного типу спілкування та особливого вияву мовленнєвої діяльності учасників юридичної комунікації. Лінгвопрагматична специфіка юридичного дискурсу реалізована в законодавчому різновиді, представленому різними жанрами, у яких увиражені комунікативні ролі і комунікативні стратегії комунікантів. Структурно-семантичні особливості законодавчого дискурсу (далі – *ЗД*) зафіксовані в лексичних і граматичних мовних одиницях, репрезентованих у юридичних текстах. Це зумовлює необхідність поєднання двох принципів аналізу юридичного дискурсу та визначає актуальність нашої статті.

Ступінь розроблення в лінгвістиці. Мову юридичних документів досліджено в межах юридичної лінгвістики, що віддзеркалено в наукових розвідках Н. Артикуци, М. Голева, О. Діомідової, С. Дорди, О. Доценко, С. Зархіної, М. Костромічової, С. Кравченко, В. Радецької, Ю. Прадіда, Г. Проценко, Н. Хабібুলліної, Л. Чулінди та ін. Питання дослідження ЮД та його різновидів порушено в працях українських і зарубіжних лінгвістів М. Вербенец, О. Галяшиної, О. Горошко, Т. Губаєвої, Н. Коваль, Є. Кожемякіної, Н. Кравченко, М. Любченко, Ю. Прадіда, Л. Пономарьової, Л. Шестопалової, А. Піголкіна, О. Прохоренко, С. Хижняк та ін. Проте комплексне вивчення жанрів ЗД не представлено в українському мовознавстві.

Метою роботи є створення типологія мовленнєвих жанрів (далі – *МЖ*), представлених в українському ЗД.

Об'єкт дослідження – сучасний український законодавчий юридичний дискурс. **Предмет** – вербальні особливості МЖ українського ЗД.

Матеріалом дослідження слугували тексти українських законодавчих актів (законів, кодексів, постанов тощо) загальним обсягом понад 3000 сторінок.

Викладення основного матеріалу дослідження. Проблема визначення МЖ є однією з центральних в лінгвопрагматиці та комунікативній лінгвістиці. У зарубіжній лінгвістиці загальні питання МЖ висвітлено в низці наукових праць (А. Вежбицька, М. Всеволодова, В. Дементьєв, К. Сєдов, Т. Шмельова та ін.), в україністиці цей напрям лише розвивається, проте він скерований на аналіз жанрів окремих типів дискурсу (Ф. Бацевич, О. Билінська, Л. Стрій та ін.).

Підґрунтям для розроблення сучасної теорії МЖ є погляди М. Бахтіна на співвідношення «відносно стійких типів висловлення» [2, с. 160] і типів мовлення. Дослідник уважав, що носії мови не створюють кожного разу в процесі спілкування особливі висловлення для спілкування в однакових, типових комунікативних ситуаціях, а послуговуються вже готовими. Так, судове засідання як комунікативна подія не потребує від її учасників винайдення специфічних форм спілкування, натомість вони використовують готові мовленнєві форми – жанри спілкування, напр., захисна та обвинувальна промови. М. Бахтін розрізняє первинні та вторинні МЖ: первинні формуються під час безпосередньо спілкування, вони здебільшого характерні для спонтанної усної комунікації та розмовно-побутового дискурсу, а вторинні не лише містять прості, а є й одиницями вищого жанрового рівня, це – підготовлені цілісні тексти різної жанрової скерованості [2, с. 200]. К. Сєдов визначає МЖ як універсальну категорією, що визначає сутність дискурсивної поведінки та мислення мовної особистості [7, с. 237]. Звідси й інтерес до проблематики МЖ з боку комунікативної лінгвістики і лінгвопрагматики, оскільки засадничим параметром вивчення жанрів є теорія діалогічності, що передбачає актуалізацію чинників мовця та адресата й розгляд спілкування як комплексу інтеракцій. В. Дементьєв, аналізуючи поняття МЖ, наголошує на поєднанні в них діалогічних і лінгвістичних аспектів та подаючи дефініцію як засобів формалізації соціальної взаємодії [4, с. 420]. З огляду на це стає важливим залучення теорії МЖ до дослідження інституційних типів спілкування, серед яких особливе місце належить ЮД. Ф. Бацевич об'єднує всі підходи до дефініювання жанрів і вказує на релевантність таких чинників, як дискурсивний характер жанрів, текстова форма репрезентації, активна роль мовця та адресата, врахування мовностилістичних особливостей [3, с. 51]. МЖ пропонуємо визначати як тип тексту, що презентує один з різновидів дискурсивної діяльності людини, створюється та сприймається учасниками спілкування як характерний для певної комунікативної ситуації.

Невизначеність поняття МЖ зумовлює й проблеми з класифікацією цих одиниць. Переважно типології пропонують у межах певного дискурсивного типу, тобто характеризують жанри, що обслуговують відповідний тип дискурсивної діяльності людини. Для ЮД також доцільно розглядати мовленнєві

жанри в межах кожного з конкретних виявів дискурсу, тому пропонуємо кваліфікувати окремо жанри ЗД. Зважаючи на те, що ЗД, як і будь-який інший тип дискурсивної діяльності, регулює всі типи відношень – політичні, економічні, соціальні тощо, що разом «виражають тематичну структуру єдиного інституційного простору» [1, с. 7], це зумовлює жанрове розмаїття законодавчих текстів. М. Батюшкіна зазначає, що жанротвірним параметром для ЗД є функційний, оскільки «процеси створення та застосування законодавчих текстів зумовлені надзавданням закону – регуляцією поведінки суб'єктів юридичного дискурсу за рахунок встановлення певних типів комунікативних поведінкових настанов» [1, с. 6]. Проте ЗД представлений комплексом жанрів, що відрізняються за метою, чинником мовця та характером подання інформації. Мета жанрів ЗД зумовлена функційним навантаженням, що охоплює інформаційну функцію (подання юридичної інформації); регулятивну функцію (регуляція сфери правових відносин у суспільстві); директивну (передавання волевиявлення); конструювальну (конструювання ЮД, способів його інтерпретації і трансформації); впливову (маніпулювання зі свідомістю адресата з метою вибору типу поведінки) [1, с. 7]. Через те, що ЗД одночасно є і джерелом права, і втіленням права, ці функції часто об'єднано: так, напр., під час інавгурації Президента України виголошують присягу, закріплену в Конституції: *Я, (ім'я та прізвище), волею народу обраний Президентом України, заступаючи на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Zobov'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, dbати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі* (Конституція України, ст. 104). Цей законодавчий текст одночасно виконує функцію волевиявлення, директивну функцію та впливову, оскільки законодавчо закріплюється право бути Президентом України (до виголошення присяги президентська каденція не набуває чинності), виголошуються правові засади інституту президентства, закріплюються обов'язки президента та актом виголошення утверджується зміна політичної влади в країні.

На думку М. Батюшкіної, ЗД визначає «кут зору, під яким потрібно розглядати дійсність, зміст, обсяг і межі поведінки адресата» [1, с. 9]. При цьому важливою є і форма репрезентації ЗД, оскільки останнім часом одночасно з друкованою (законодавчі акти набувають чинності після опублікування) паралельно функціонують законодавчі тексти в електронному вигляді (актуальні, з усіма доповненнями і змінами). Жанри ЗД представлені в ідентичному вигляді в обох формах комунікації.

Основним мовленнєвим жанром ЗД фахівці вважають закон або законодавчий акт, розуміючи це поняття дуже широко, як «вербально виражений набір правил або норм поведінки, що регулюють особливі суспільні відносини між індивідами та їх об'єднаннями» [6]. За такими параметрами до законів можна

уналежнити всі жанрові вияви ЗД, оскільки вони містять норми і правила поведінки особистості. Однак законодавчі акти мають певну специфіку залежно від функції та змісту, тому необхідно розробити класифікацію, яка б охоплювала всі наявні в українському ЗД різновиди. Так, О. Крапивкіна, досліджуючи законодавчо-адміністративний дискурс виокремлює такі жанри: закон, конституція та указ [Крапивкіна 2013], проте ми вважаємо, що українські законодавчі тексти мають більше жанрових різновидів.

Юристи поділяють законодавчі акти на закони та підзаконні акти, при цьому термін «закон» вживають у широкому значенні, визначаючи його як різновид нормативно-правого акту, що має юридичну силу та регулює соціальні відносини [5, с. 48]. Специфікою законів є те, що вони приймаються Верховною Радою (або на референдумі), а порядок підготовки та прийняття також законодавчо визначений. При цьому до законів уналежнюють Конституцію України (як вищий закон держави), конституційні закони, поточні законодавчі акти тощо. Підзаконні акти конкретизують та уточнюють закони, тому ґрунтуються на відповідних законодавчих актах. Ознаки, на які спираються правники під час класифікації законодавчих актів (суб'єкти законотворчості, термін дії законів, предмет правового регулювання, структура і сфера дії), не відповідають лінгвістичним параметрам мовленнєвих жанрів ЗД, тому ми пропонуємо брати за основу мовні критерії виокремлення жанрів ЗД.

Розглянемо основні мовленнєві жанри ЗД.

Закон – основний жанр ЗД, комунікативна інтенція якого – «сформувати певні моделі правомірної поведінки в невизначеного кола адресатів, тобто закон передбачає пристосування світу до слів (дій адресата до пропозиційного змісту закону)» [6]. Закон є основним засобом регулювання правових відносин у державі, тому стосується всіх основних сфер діяльності людини – освіти, культури, праці, охорони довкілля тощо, напр.: *У разі виявлення державним службовцем під час його службової діяльності або поза її межами фактів порушення вимог цього Закону з боку державних органів, їх посадових осіб він зобов'язаний звернутися для забезпечення законності до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби* (Закон України про державну службу, с. 8). Закони містять норми та правила, обов'язкові для загального виконання. Їх приймає Верховна Рада України, підписує Президент, після опублікування закони набувають чинності. На мовному рівні закон написаний офіційно-діловим стилем, його лінгвопрагматична специфіка має директивний характер: закони спонукають до виконання певних дій, напр.: *Розміщення реклами на транспорті повинно відповідати вимогам безпеки та правил дорожнього руху* (Закон України «про рекламу», ст. 9) або забороняють їх виконання, напр.: *Прихована реклама забороняється* (Закон України «про рекламу», ст. 9). Текст має узагальнений стандартизований характер, насичений безособовими дієслівними формами та переліками норм і правил соціальної поведінки.

Конституція мовленнєвий жанр ЗД, що є основним законом України, проте через його глобальний та всеохопний характер, виокремлений як специфічний жанровий різновид. Конституція не є звичайним законодавчим актом, вона не підлягає постійним змінам та уточненням, як закони; вона діє за будь-яких обставин та є підґрунтям для звичайним законів. Конституція – основний закон держави, що містить «керівні принципи, відповідно до яких здійснюється керування державою, що виражає волю та інтереси її народу» [6], напр.: *Держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України* (Конституція України, ст. 11). Норми, наявні в Конституції, стосуються загальних питань права та відносин між державою і громадянами, права та свободи громадян, форму державного правління тощо. З лінгвопрагматичних позицій мовленнєві акти в Конституції України не директивні, на відміну від законів, а декларативні: норми, цінності та пріоритети держави оголошено, але немає механізмів їх реалізації (для цього існують закони), напр.: *Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань* (Конституція України, ст. 27). Також на відміну від законів конституція має комплексний характер: «це і правовий акт з характерними функціями в юридичній сфері, і політичний документ, який має соціально-політичний зміст, який прямо чи опосередковано впливає на всю політичну систему країни, і ідеологічний текст, оскільки походить від ідеології і цінностей суспільства» [6]. Норми, представлені в конституції, мають аксіологічний характер, вони регулюють не лише правове життя, а й соціальне та культурне. Насамперед ідеться про ідеологічні компоненти норм у конституції, тому що саме вони є підґрунтям для розроблення правових відносин.

Указ – законодавчий акт, що виголошується та видається від імені голови держави (Президента України). Юристи вважають укази і розпорядження «результатом правотворчої діяльності Президента України підзаконного характеру, обов'язкові для виконання на всій території України, що приймаються у межах президентських повноважень, передбачених конституцією та конституційними законами і при цьому не повинні суперечити Конституції України та законам України» [5, с. 52]. Укази так само мають законодавчий статус і є втіленням правової діяльності президента, вони скеровані на ті юридичні проблеми, що не охоплені законами, напр.: *Відповідно до пункту 18 частини першої статті 106 Конституції України та Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» постановляю: 1. Затвердити структуру Апарату Ради національної безпеки і оборони України (додається). 2. Визнати такою, що втратила чинність, статтю 1 Указу Президента України від 25 квітня 2016 року № 171 «Питання Апарату Ради національної безпеки і оборони*

України». 3. Секретареві Ради національної безпеки і оборони України забезпечити приведення штатного розпису Апарату Ради національної безпеки і оборони України у відповідність із цим Указом. 4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування (Указ Президента України № 109/2017 від 14.04.2017). Укази мають чітко регламентацію на рівні структури: вони складаються з кількох частин розпорядчого типу, при цьому указ містить посилання на законодавчі акти (закони) та представляє директиви першої особи держави, що є правовими нормами. На відміну від узагальнених законів з масовою адресацією, укази певною мірою мають конкретних адресатів, які повинні виконати відповідні вимоги. У наведеному прикладі – це секретар Ради нацбезпеки і оборони України. Структурування указів передбачає також зазначення набуття чинності та підпис голови держави.

Розпорядження Президента України мають конкретний характер на відміну від указів, але з мовного боку не відрізняються. Вони стосуються менш важливих поточних чи процедурних питань, напр.: *Призначити Левчука Володимира Володимировича головою Овідіопольської районної державної адміністрації Одеської області з 21 квітня 2017 року зі строком випробування один місяць та оплатою праці відповідно до законодавства* (Розпорядження Президента України № 85/2017-рп від 20.04.2017). Перформативність указів і розпоряджень є експліцитною, що підкреслено використанням мовленнєвих актів директивного типу з перформативними дієсловами *постановляю, наказую* тощо, напр.: *Відповідно до статті 107 Конституції України **постановляю: увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 вересня 2016 року «Про пропозиції до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України»*** (Указ Президента України № 404/2016 від 16.09.2016). Функційно укази мають теж навантаження, що і закони, але є не підґрунтям правової системи, а конкретним завданням, що потрібно виконати в межах закону.

Кодекс є різновидом законодавчого акту, що регулює конкретну сферу суспільних відносин, тобто це комплекс норм права в конкретній галузі діяльності людини. При цьому кодекси містять як норми, обов'язкові до виконання громадянами, так і правові наслідки, що настають у разі порушення зазначених норм права. Зважаючи на це, кодекси складаються із загальної та особливої частин: загальна містить фундаментальні положення узагальненого типу, напр.: *Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства, установи, організації і максимальним розміром не обмежується* (Кодекс законів про працю України, ст. 94), а особлива – конкретні права та обов'язки громадян і перелік покарань за порушення положень кодексу, напр.: *Жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових ро-*

бїт, розграбування національних цїнностей на окупованїй територїї, застосування засобів ведення вїйни, заборонених мїжнародним правом, їнші порушення законїв та звичаїв вїйни, що передбаченї мїжнародними договорами, згода на обов'язковїсть яких надана Верховною Радою України, а також вїддання наказу про вчинення таких дїй – **□ караються позбавленням волї на строк вїд восьми до дванадцяти рокїв** (Кримїнальний кодекс України, ст. 438). На мовному рївнї кодекси майже їдентичнї законам: переважають стверджувальнї ї заперечнї констатувальнї мовленнєвї акти з дїєслївними формами теперїшнього часу. У загальнїй частинї на початку кожного кодексу (як ї кожного закону) подаються визначення основних термїнїв, наявних у законодавчому актї, напр.: **митний режим – комплекс взаємопов'язаних правових норм, що вїдповїдно до заявленої мети перемїщення товарїв через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарїв, їх правовий статус, умови оподаткування ї обумовлюють їх використання пїсля митного оформлення** (Митний кодекс України, ст. 4). У цїй частинї переважають двоскладнї простї речення, у яких пїдмети ї присудки вираженї їменниками, що перебувають у родовидових вїдношеннях, оскїльки за логїчними характеристиками вони є дефїнїцїями. У загальнїй частинї, крїм дїєслївних форм теперїшнього часу, представленї ї однокладнї речення безособового типу, напр.: **Забороняється застосування працї жїнок на важких роботах ї на роботах їз шкїдливими або небезпечними умовами працї, а також на пїдземних роботах, крїм деяких пїдземних робїт (нефїзичних робїт або робїт по санїтарному та побутовому обслуговуванню)** (Кодекс законїв про працю України, ст. 174). Також мовною особливїстю законодавчих текстїв є наявнїсть модальних конструкцїй їз значенням можливостї / неможливостї / необхідностї, напр.: **До проведення перевїрки вїдповїдностї зовнїшньоекономїчної дїяльностї кандидата на отримання статусу уповноваженого економїчного оператора стандартам безпеки можуть залучатися фахївцї та експерти галузевих мїнїстерств та їнших центральних органїв виконавчої влади за погодженням їх керївникїв та керївника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалїзує державну податкову ї митну полїтику** (Митний кодекс України, ст. 13); **Строк випробування при прийняттї на роботу робїтникїв не може перевищувати одного мїсяця** (Кодекс законїв про працю України, ст. 27); **Наймач зобов'язаний своєчасно вносити квартирну плату та плату за комунальнї послуги** (Житловий кодекс України, ст. 68). В Україні 22 кодекси, що регулюють такі сфери життя, як працю, податки, виборчий процес, адмїнїстрування, кримїнальний процес тощо. Особлива частина кодексїв мїстить визначення покарання за порушення норм ї правил, тому кодекси активно використовуються в судї, напр.: **Використання засобів зв'язку з метою, що суперечить їнтересам держави, з метою порушення громадського порядку та посягання на честь ї гїднїсть громадян – □ тягне за собою накладення штрафу в розмїрї вїд п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мїнїмумїв доходїв громадян** (Кодекс Украї-

ни про адміністративні правопорушення, ст. 148). За мовними ознаками кодекси подібні до законів, проте послуговуються ширшим спектром мовленнєвих актів, що здебільшого мають директивний характер.

Підзаконні акти є вторинними щодо законів та охоплюють галузеві та локальні законодавчі тексти, що за жанровими характеристиками належать до постанов, розпоряджень, інструкцій, наказів тощо. Вони регулюють правову діяльність конкретних установ і сфер діяльності, тому на мовному рівні не мають особливостей порівняно з основними законодавчими актами, напр.: *Кабінет Міністрів України постановляє: 1. Затвердити Положення про Національний репозитарій академічних текстів, що додається. 2. Міністерству освіти і науки розробити та затвердити регламент роботи Національного репозитарію академічних текстів відповідно до Положення, затвердженого цією постановою* (Постанова Кабінету Міністрів України № 541 від 19.07.2017). Залежно від типу тексту він має ознаки або законів, або указів, проте специфічних рис, зумовлених другорядним характером правових норм, ми не спостерігаємо.

Висновки і перспективи дослідження. Основними жанрами ЗЮД є закон, конституція, указ, кодекс, підзаконний акт. Закон – основний жанр ЗД, комунікативна інтенція якого – сформувати певні моделі правомірної поведінки в невизначеного кола адресатів; конституція є основним законом держави, що містить принципи, відповідно до яких здійснюється керування державою, що виражає волю та інтереси її народу; указ – законодавчий акт, що виголошується та видається від імені голови держави; кодекс є різновидом законодавчого акту, що регулює конкретну сферу суспільних відносин, тобто це комплекс норм права в конкретній галузі діяльності людини.; підзаконні акти є вторинними щодо законів та охоплюють галузеві та локальні законодавчі тексти, що за жанровими характеристиками належать до постанов, розпоряджень, інструкцій, наказів тощо.

Література

1. Батюшкіна М. В. Жанрообразующие параметры законодательных текстов / М. В. Батюшкіна // Вестник Томского государственного университета. – 2017. – № 416. – С. 5–12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/zhanroobrazuyushchie-parametry-zakonodatelnyh-tekstov-k-postanovke-problemy>
2. Бахтин М. М. Проблема речевых жанров / М. М. Бахтин. Собрание сочинений. – М. : Русские словари, 1996. – Т. 5. : Работы 1940–1960 г.г. – С. 159–206. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://philologos.narod.ru/bakhtin/bakh_genre.htm
3. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генологія : проблеми і перспективи / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2005. – 264 с.
4. Дементьев В. В. Теория речевых жанров / В. В. Дементьев. – М. : Знак, 2010. – 600 с.
5. Зайчук О. В. Теория держави і права. Академічний курс : [підручник] / О. В. Зайчук, Н. М. Онищенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 685 с.
6. Крапивкина О. А. К вопросу о жанрах законодательно-административного дискурса / О. А. Крапивкина // Современная наука. Актуальные проблемы теории и практики. – Серия Гуманитарные науки. – 2013. – № 9–10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vipstd.ru/nautch/index.php/--gn13-09/988-a>
7. Седов К. Ф. Дискурс и личность : Эволюция коммуникативной компетенции / К. Ф. Седов. – М. : Лабиринт, 2004. – 320 с.

References

1. Batyushkina, M. V. (2017), Genre – forming parameters of legislative texts [Zhanroobrazuyushchiye parametry zakonodatel'nykh tekstov] // Bulletin of Tomsk State University, 2017, № 416, P. 5-12.
2. Bakhtin, M. M. (1996), The problem of speech genres [Problema rechevykh zhanrov], Moscow, Russian dictionaries, 1996. – Т. 5, P. 159–206.
3. Batsevich, F. S. (2005), Linguistic Genology: Problems and Perspectives [Linhvistychna henolohiya : problemy i perspektyvy], Lviv, PAIS, 2005, 264 p.
4. Dementiev, V. V. (2010), The theory of speech genres [Teoriya rechevykh zhanrov], Moscow, Sign, 2010, 600 p.
5. Zaychuk, O., Onyshchenko, N. (2006), Theory of State and Law. Academic course: [Teoriya derzhavy i prava. Akademichnyy kurs], Kyiv, Yurinkom Inter, 2006, 685 p.
6. Krapivkina, O. A. (2013), On the question of the genres of legislative and administrative discourse [K voprosu o zhanrakh zakonodatel'no-administrativnogo diskursa] // Modern Science. Actual problems of theory and practice, Series Humanities, 2013, №. 9-10.
7. Sedov, K. F. (2004), Discourse and Personality: Evolution of Communicative Competence [Diskurs i lichnost' : Evolyutsiya kommunikativnoy kompetentsii], Moscow, Labyrinth, 2004, 320 p.

Prosyana A. V.

THE LANGUAGE GENRES OF LEGISLATIVE LEGAL DISCOURSE: TYPOLOGICAL PECULIARITIES

The article analyzes the Ukrainian legal discourse in the typological and genological aspects. The concept of the speech genre is outlined and the own definition of this concept is given. Legislative legal discourse is singled out as a kind of legal and its genre and linguistic features are characterized. The author proposes his own typology of genres of legislative legal discourse and analyzes the genres of law, constitution, decree, code, by-laws. Represented genre and linguistic characteristics of each genre.

Key words: legal discourse, legislative discourse, speech genre, typology, law.